

forvansker Institutionen. Institutionen er retlig set kun en yderligere Garanti for Retfærdigheden mod den sigtede, noget, som man kan undvære, men som man ikke bør undvære, naar man vil have sin Retsordning ordnet paa en i alle Henseender tilfredsstillende Maade.

Der er et andet Hovedpunkt i Loven af 1909, som ogsaa genfindes her, og som jeg fra et rent teoretisk Synspunkt kunde beklage; det er ogsaa en af de Opgivelser af Principper, som fandt Sted ved Vedtagelsen af Loven af 1908, nemlig Opgivelsen af Mundtlighedsprincippets fyldigere Gennemførelse. Der er i Mundtlighedsprincippet to Ting: Bevisumiddelbarheden og Procedurens Frigørelse for Skriftlighed og de deraf følgende Ulemper. Bevisumiddelbarheden er jo bibeholdt baade i Loven af 1909 og i dette Lovforslag med Hensyn til alle Sager, der føres for Nævninger. Det er ogsaa nødvendigt, thi paa Dokumenter kan Lægdommeren langt vanskeligere dømme om Beviset end Fagdommeren. Men med Hensyn til Fagdommeren er det mere et teoretisk Krav, at Umiddelbarheden skal finde sit Udtryk, et teoretisk Krav, fra hvilket man overhovedet ved denne Sags juridiske Behandling er vejet tilbage, indtil man er naaet til det Standpunkt, som er indtaget i 1908 og senere i 1909 og nu i dette Lovforslag, at man lader Bevisumiddelbarheden kun kræves subsidiært, altsaa naar Retten uden Nævninger i borgerlige Sager og i forholdsvis mindre Straffesager finder det nødvendigt. Det er en Fravigelse, som jeg mener er praktisk mulig, og som Forholdene, saaledes som de stiller sig med Hensyn til Sø- og Handelsretten i København i Forhold til Højesteret, har vist at være uden praktiske Ulemper. — Procedurens Frigørelse for det skriftlige er ganske vist blevet noget svækket i Loven af 1909 og i dette Lovforslag, for saa vidt man lader Skriftveksling finde Sted ved Underretten, uagtet Sagen føres ved Landsretten; delvis i alt Fald er dette fastholdt. Der mener jeg, det kommer an paa Formanden i den vedkommende overordnede Ret. Det staar i hans Magt, saaledes som det ogsaa har vist sig ved Sø- og Handelsretten i København, at forhindre, at Skriftvekslingen bliver saa indgaaende,

at den mundtlige Forhandling kun bliver en Gentagelse, reduceres til en lille Ekstrakt. Det staar i hans Magt at forhindre dette og medføre det omvendte Forhold, nemlig at Skriftvekslingen kun er den nødvendige Forberedelse, og at den virkelige Procedure er den mundtlige Forhandling. Og det vil ogsaa staa i hans Magt at fremtvinge dette, dersom der ved Underretten skulde være en Tendens i modsat Retning. — Dette betragter jeg derfor mere som teoretiske Indvendinger, uagtet jeg indrømmer, at det vilde være heldigere, om man gik noget videre i Retning af Mundtlighedens Gennemførelse. Men jeg fastholder stadig, hvad jeg ogsaa ved tidligere Forhandlinger har udtalt, at det maa blive det Udvalgs Sag, som jo danner en væsentlig Bestanddel af dette Lovforslag ligesom af Loven af 1909, permanent at vaage over disse Forhold og gøre Indstilling om de Forandringer og Fremskridt, som Livet kræver. — Denne Fravigen navnlig af Bevisumiddelbarheden er jo gjort væsentlig af Hensyn til Befolkningens og Statskassens Interesser, og Henvisningen til Bevisførelsen ved Underretten er en Indrømmelse, der vedbliver at bestaa, ogsaa efter dette Lovforslag, idet man ikke uden i Nødsfald tvinger Vidnerne hen til den langt fra liggende Landsret eller Højesteret og saaledes undgaar at forulempe, kan man sige, Befolkningen paa denne Maade, ligesom man paa den anden Side undgaar de Udgifter for Statskassen, som vilde være forbundne dermed.

Dette er en Indrømmelse lige overfor Befolkningens Interesser, som baade i Loven af 1909 og i dette Lovforslag er til Stede, og som jeg særlig understreger, fordi det, som jeg nu skal komme til at tale om, jo fra mange Sider er betragtet som en Ulempe for Befolkningen; nemlig den Adskillelse mellem Domsmagt og Administration, som nu er gennemført i dette Retsplejelovforslag, og som hører til det nye i det og ikke findes i Loven af 1909. Jeg skal da fra min Side meget afgjort anbefale, at man nu tager det Skridt fuldt ud, som man ikke tog i 1908 og 1909, at gennemføre Adskillelsen mellem Domsmyndighed og Administration. Jeg gør det af to Grunde. Den, jeg først vil